

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
ANDIJON DAVLAT UNIVERSITETI

“Tasdiqlaydi”
O'quv ishlari bo'yicha prorektor:
____ b.f.n. dots. A.Mamatyusupov
“ ____ ” _____ 2018 - yil

**“BIOLOGIYA O`QITISH MITODIKASI”
fanining**

ISHCHI O`QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100 000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi: 140 000 – Tabiiy fanlar
Ta'lim yo'nalishi: 5140100 – Biologiya

Umumiy o`quv saoti	144– soat
Shu jumladan:	
Ma`ruza	28 – soat (6– semesrt)
Amaliy mashg`ulotlar	44 – soat (6– semestr)
Mustaqil ta`lim	72 – soat (6– semesrt)

Andijon – 2018 y.

Fanning ishchi o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasi Oliy va O'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan 201____ yil "____" "____"- sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "Biologiya o'qitish metodikasi" fani dasturi asosida tayyorlangan.

Fan dasturi Andijon davlat universiteti kengashining 2018 yil "____" avgustdagi "____" sonli bayoni bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

- K.Zokirov -ADU, "Zoologiya" kafedrasi dotsenti, biologiya fanlari nomzodi
O.Sobirov - ADU, "Zoologiya" kafedrasi katta o'qituvchisi

Taqrizchilar:

- A.Ummatov - ADU, "Zoologiya" kafedrasi dotsenti, biologiya fanlari nomzodi
N.Davlatov - ADTI "Biologiya va genetika" kafedrasi dotsenti, tibbiyot fanlari nomzodi

ADU Tabiiy fanlar fakulteti dekani:

2018 yil, "____" avgust

dotsent N.To'xtaboev

"Zoologiya" kafedrasi mudiri:

2018 yil, "____" avgust

dotsent D.To'ychieva

1. O'quv fanining dolzarbligi va oilykasbiy ta'limdagi o'rni

Biologiyani o'qitish metodikasi o'rtava maxsus ta'lim predmetlarixususiyatlaribil anbolik bo'lgan o'qitish vatarbiyajarayonitizimixisoblanadi. U bo'lajak talabalarga biologiya boyicha tarbiyalovchi ta'lim jarayonini boshqarish imkoniyatini beradi. Biologiyani o'qitish metodikasi o'rta va maxsus ta'limda xamma biologik kurslarni o'qitishning g'oyaviy yo'nalganligi, o'qitish mazmuni bilan metodlarni birligini, o'qitishishlarning shakllari o'rtasidagi o'zaro bog'lanishlarni, kurslar o'rtasidagi izchillikni, biologiya o'qitish tizimini belgilovchi barcha tarbiyalovchi ta'lim elementlarining yaxlitligini va rivojlanishini ko'rib chiqadi.

2. O'quv faning maqsadi va vazifasi.

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga biologiyani o'qitish metodikasi fanini o'qitish qoniniyatlari to'g'risidagi ma'lumotlarni; O'qitishda nazariyaning amaliyot bilan bog'lanishini; ijodiy ta'lim va tarbiyaning boy xazinasidagi xilma-xil metodlarni; yangi pedagogik texnologiyalar turlari va ularni o'quv jarayonida qo'llashni boshlang'ich tushunchalari bilan tanishtirishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish uchun fan talabalarni nazariy bilimlar, amaliy kunikmalar, biologik xodisa va jarayonlarga uslubiy yondashuv xamda ilmiy dunyokarashini shakllantirish vazifasini bajaradi.

Fan buyicha talabalarining bilim, kunikma va malakalariga kuydagitalablar kuyiladi. **Talaba:**

- O'qitishning metodik bilim asoslari, o'qitishning zamonaviy texnologiyalari, biologiyani o'qitishda metodik jarayonlar boskichlari tugrisida **tasavvurga ega bulishi;**

- Biologiyani o'qitish metodikasi asoslarini, metodik konunlar, tushunchalar, boskichlarni, biologiyani o'qitishda metodik jarayonlarning xususiyatlarini **on. ishin va foydalana olishi;**

- talaba biologiyani o'qitishda metodik xodisa va jarayonlarni taxlil kilish usullarini o'qllash, biologiyani o'qitish metodikasida muammolar buyicha yechimlar kabul kilish **ko'nikmalariga ega bulishi kerak.**

“Biologiya o`qitish metodikasi” fanidan mashg`ulotlarning mavzular va soatlar bo`yicha taqsimlanishi:

№	Mavzular nomi	Ajratilgan soat					
		ja`mi	ma`ruza	amaliy	laborat.	seminar	mustaqil ta`lim
1	Kirish.	4	2	-	-	-	2
2	Biologik ta`limning roli.	10	2	2	-	-	6
3	SHark uyg`onish davri va ta`lim-tarbiya masalalari. Jadid chilik xarakatida ta`lim va tarbiya.	14	4	2	-	-	8
4	Biologiya fanlarining strukturasi va biologik tushunchalarni shakllantirish.	16	2	6	-	-	8
5	Biologiya o`qitish metodlari va ularning klassifikatsiyasi.	18	4	6	-	-	8
6	Biologiya darslari.	16	2	6	-	-	8
7	Amaliy va laboratoriya ishlarni uyushtirish.	14	2	4	-	-	8
8	Biologiyadan sinfdan tashkari ishlar. Ekskursiyalar.	16	2	6	-	-	8
9	Biologiyaning moddiy bazasi	14	2	4	-	-	8
10	Biologiya o`qitishda yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini qo`llash.	22	6	8	-	-	8
	Jami	144	28	44	-	-	72

2. Ma`ruza mashg`ulotlari

Ma`ruza mashg`ulotlari multimedia qurilmalari bilan jixozlangan auditoriyada akademik guruhda alohida o`tiladi.

**“Biologiya o’qitish metodikasi” fani bo’yicha ma’ruza mashg’ulotlarining
kalendar tematik rejasi**

№	Mavzular nomi	Soatlar
1	Kirish.	
1.1	Biologiyani o’qitish metodikasi predmeti, o’rganish ob’ekti, maqsadi va vazifasi.	2
2	Biologik ta’limning roli.	
2.1	Biologik ta’limning roli. Biologiya o’qitishning asosiy didaktik tamoyillari. Nazariy va amaliy bilimlarni tarbiya elementlari orasidagi bog’lanishlari.	2
3	SHark uyg’onish davri va ta’lim-tarbiya masalalari. Jadid chilik xarakatida ta’lim va tarbiya.	
3.1	SHark uyg’onish davri va ta’lim-tarbiya masalalari. Jadidchilik xarakatida ta’lim va tarbiya.	2
3.2	O’zbekiston Respublikasi olim - metodistlarning biologiya o’qitish uslubiyoti fanidagi yutuklari, qilingan kashfiyotlar va metodik qo’llanmalar.	2
4	Biologiya fanlarining strukturasi va biologik tushunchalarni shakllantirish.	
4.1	Biologiya fanlarining strukturasi va biologik tushunchalarni shakllantirish. Biologiya fanlarining strukturasi va biologik tushunchalarni shakllantirish.	2
5	Biologiya o’qitish metodlari va ularning klassifikatsiyasi.	
5.1	Biologiya o’qitish metodlari va ularning klassifikatsiyasi.	2
5.2	Metodlarni qo’llashning metodik tavsiyalari. Ko’rgazmali, amaliy metodlar va ularning uziga xosligi.	2
6	Biologiya darslari.	
6.1	Biologiya darslari. Biologiya o’qitishning tashkiliy shakllari.	2
7	Amaliy va laboratoriya ishlarni uyushtirish.	
7.1	Laboratoriya ishlarni tayyorlash va uyushtirish. O’tkazish metodikasi. Amaliy ishlarni tayyorlashda o’qituvchi tomonidan olib boriladigan ishlari.	2
8	Biologiyadan sinfdan tashkari ishlar. Ekskursiyalar.	
8.1	O’quvchilarning uy vazifalari, ularning turlari, ularga kuyiladigan talablar, xajmi.	2

	Darsdan tashkari ishlar va ularning urni. Sinfдан tashkari ishlar va ularning shakllari.	
9	Biologiyaning moddiy bazasi	
9.1	Biologiya kabineti. Uning jixozlanishi. Kurgazmali kurollar shakllari va xilma-xilligi. Asosiy o'qitish vositalari: real va verbal. Kushimcha o'qitish vositalari: o'qitish texnik vositalari, laboratoriya jixozlari, ularning tavsifi. Ko'rgazmali qurollar klassifikatsiyasi va tavsifi. Tirik tabiat burchagi va u yerda o'tkaziladigan ishlar. O'quvchilarni faolligi. Tirik tabiat burchagi va tarbiya asoslari. O'quv - tajriba uchastkasi. Uchastkada o'tkaziladigan ishlar.	2
10	Biologiya o'qitishda yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini kullash.	
10.1	Biologiyani o'qitishda ananaviy va noananaviy darslar. Yangi pedagogik texnologiyalarning turlari va ularning o'ziga xosligi.	2
10.2	O'zbekiston Respublikasi olim-metodistlarning bu soxada qilgan ishlari. Didaktik o'yinli darslarning o'ziga xos xususiyatlari. Syujetli-rolli o'yinlar. Konferentsiya darslari.	2
10.3	Muammoli va modulli ta'lim texnologiyalari va ularning dars samaradorligini oshirishdagi o'rni. Xamkorlikda o'qitish ta'lim texnologiyalari va ulardan foydalanish.	2
	jami	28

Nazariy mashg'ulotlar mazmuni

1 - mavzu. Kirish. "Biologiyani o'qitish metodikasi" faniga kirshi.

Biologiyani o'qitish metodikasi predmeti, o'rganish ob'ekta, maqsadi va vazifasi. Biologiya o'qitish uslubiyotining ilmiy-tadkikot metodlari.

Biologiya o'qitish shakllari. O'rta va maxsus ta'lim muassasalarida biologiya fanlarining isloxoti.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

2 - mavzu. Biologik ta'limning roli. Biologiya o'qitishning asosiy didaktik tamoyillari. Nazariy va amaliy bilimlarni tarbiya elementlari orasidagi bog'lanishlari. Biologik ta'lim tuzilishining didaktik umumpedagogik printsiplari: ilmiylik, tizimliylik, nazariya va amaliyot birligi, ta'limning faolligi, kurgazmaliyligi.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

3-mavzu. Shark uyg'onish davri va ta'lim-tarbiya masalalari.

Jadidchilik xarakatida ta'lim va tarbiya.

SHark uyg'onish davri va ta'lim-tarbiya masalalari. Jadidchilik xarakatida ta'lim va tarbiya. Xozirgi zamon biologiya o'qitish metodikasida ishlayotgan olimlarning fanning rivojiga qo'shgan xissalari. O'zbekiston Respublikasi olim - metodistlarning biologiya o'qitish uslubiyoti fanidagi yutuklari, qilingan kashfiyotlar va metodik qo'llanmalar.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

4-mavzu. Biologiya fanlarining strukturasi va biologik tushunchalarni shakllantirish. Biologiya fanlarining strukturasi va biologik tushunchalarni shakllantirish. Biologiya predmetlarining strukturasi, tuzilishi, asosiy mazmuni va bilimlar tizimi. O'rta maktab, kollej, litseylarda kullaniladigan darsliklar, o'quv-metodik qo'llanmalar bilan tanishuv. O'quvchilarni mexnat faoliyatiga tayyorlash va ularni o'tkazish. Olingan nazariy bilimlardagi biologik tushunchalarni rivojlantirish. Talabalarda atama va tushunchalarni shakllantirish boskichlari. Biologik tushunchalarni rivojlantirish nazariyasi. Biologik tushunchalar va ularning klassifikatsiyasi. Umumiy va xususiy tushunchalar, oddiy va murakkab tushunchalar, maxsus va lokal tushunchalar. Tushunchalarni shakllantirish etaplari. Biologiya kurslarida biologik tushunchalarni shakllantirish. Kasbiy fanlarni o'qitish uslubiyoti. Biologiya darslarini tashkil etish uslubiyoti.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

5-mavzu. Biologiya o'qitish metodlari va ularning klassifikatsiyasi. Biologiya o'qitish metodlari va ularning klassifikatsiyasi. Og'zaki metodlar va ularning shakllari: suxbat, tushuntirish, xikoya, ma'ruza, seminar. Metodlarni qo'llashning metodik tavsiyalari. Ko'rgazmali, amaliy metodlar va ularning uziga xosligi. Kuzatish, tajriba va eksperimentlarni utkazishda metodik ko'rsatmalar. Interfaol metodlar xakida tushunchalar. Mustakil ishlash metodlari.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

6-mavzu. Biologiya darslari. Biologiya darslari. Biologiya o'qitishning tashkiliy shakllari. Biologiya darslari. Fan darslarining strukturasi. Biologiyani o'qitishni rejalashtirish. O'quvchi, talabalar bilimini nazorat qilish yullari va shakllari. Biologiya o'qitish shakllarining ta'lim-tarbiyaga ta'siri.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

7-mavzu. Amaliy va laboratoriya ishlarni uyushtirish. Amaliy va laboratoriya ishlarni uyushtirish. Laboratoriya ishlarni tayyorlash va uyushtirish.

O'tkazish metodikasi. Amaliy ishlarni tayyorlashda o'qituvchi tomonidan olib boriladigan ishlari.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

8-mavzu. Biologiyadan sinfdan tashkari ishlar. Ekskursiyalar.

O'quvchilarning uy vazifalari, ularning turlari, ularga kuyiladigan talablar, xajmi. Uy vazifalarning samaraliligi. Darsdan tashkari ishlar va ularning urni. Darsdan tashkari ishlarning xilma-xilligi: yozgi vazifalar, fenologik kuzatish, kabinet va tirik tabiat burchagidagi ishlar. Sinfdan tashkari ishlar va ularning shakllari: individual, guruxli va ommaviy. Individual ishlar: sinfdan tashkari o'qish, tajriba, kuzatish, referat tayyorlash, ko'rgazmali qurollar tayyorlash. Guruxli ishlar. Biologik to'garakning ishini yulga kuyish. Fakultativ darslar. Ommaviy ishlar: ma'ruza, kechalar, konferentsiya, kurgazmalar.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

9-mavzu. Biologiyaning moddiy bazasi

Biologiya o'qitishning moddiy bazasi. Biologiya kabineti. Uning jixozlanishi. Kurgazmali kurollar shakllari va xilma-xilligi. Asosiy o'qitish vositalari: real va verbal. Kushimcha o'qitish vositalari: o'qitish texnik vositalari, laboratoriya jixozlari, ularning tavsifi. Ko'rgazmali qurollar klassifikatsiyasi va tavsifi. Tirik tabiat burchagi va u yerda o'

tkaziladigan ishlar. O'quvchilarni faolligi. Tirik tabiat burchagi va tarbiya asoslari. O'quv - tajriba uchastkasi. Uchastkada o'tkaziladigan ishlar.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

10-mavzu. Biologiya o'qitishda yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini kullash.

Biologiya o'qitishda yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llash. Biologiyani o'qitishda ananaviy va noananaviy darslar. Yangi pedagogik texnologiyalarning turlari va ularning o'ziga xosligi. O'zbekiston Respublikasi olim-metodistlarning bu soxada qilgan ishlari. Didaktik o'yinli darslarning o'ziga xos xususiyatlari. Syujetli-rolli o'yinlar. Konferentsiya darslari. Muammoli va modulli ta'lim texnologiyalari va ularning dars samaradorligini oshirishdagi o'rni. Xamkorlikda o'qitish ta'lim texnologiyalari va ulardan foydalanish. Biologiya darslarida axborot texnologiyalaridan foydalanish. O'qitish natijalarini nazorat qilish.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

3. Amaliymashg'ulotlar

“Biologiya o'qitish metodikasi” fani bo'yicha amaliy mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

№	Mavzular nomi	Soatlar
1	Biologik ta'limning roli.	
1.1	Nazariy va amaliy bilimlarni tarbiya elementlari orasidagi bog'lanishlari. Biologik ta'lim tuzilishining didaktik umumpedagogik printsiplari:	2
2	SHark uyg'onish davri va ta'lim-tarbiya masalalari. Jadid chilik xarakatida ta'lim va tarbiya.	
1.1	SHark uyg'onish davri va ta'lim-tarbiya masalalari. Jadidchilik xarakatida ta'lim va tarbiya. Xozirgi zamon biologiya o'qitish metodikasida ishlayotgan olimlarning fanning rivojiga qo'shgan xissalari.	2
3	Biologiya fanlarining strukturasi va biologik tushunchalarni shakllantirish.	
3.1	Biologiya predmetlarining strukturasi, tuzilishi, asosiy mazmuni va bilimlar tizimi. O'rta maktab, kollej, litseylarda kullaniladigan darsliklar, o'quv-metodik qo'llanmalar bilan tanishuv.	2
3.2	O'quvchilarni mexnat faoliyatiga tayyorlash va ularni o'tkazish. Olingan nazariy bilimlardagi biologik tushunchalarni rivojlantirish. Talabalarda atama va tushunchalarni shakllantirish boskichlari. Biologik tushunchalarni rivojlantirish nazariyasi. Biologik tushunchalar va ularning klassifikatsiyasi.	2
3.3	Umumiy va xususiy tushunchalar, oddiy va murakkab tushunchalar, maxsus va lokal tushunchalar. Tushunchalarni shakllantirish etaplari. Biologiya kurslarida biologik tushunchalarni shakllantirish. Kasbiy fanlarni o'qitish uslubiyoti. Biologiya darslarini tashkil etish uslubiyoti.	2
4	Biologiya o'qitish metodlari va ularning klassifikatsiyasi.	
4.1	Og'zaki metodlar va ularning shakllari: suxbat, tushuntirish, xikoya, ma'ruza, seminar. Metodlarni qo'llashning metodik tavsiyalari.	2
4.2	Ko'rgazmali, amaliy metodlar va ularning uziga xosligi.	2
4.3	Kuzatish, tajriba va eksperimentlarni utkazishda metodik ko'rsatmalar. Interfaol metodlar xakida tushunchalar. Mustakil ishlash metodlari.	2
5	Biologiya darslari.	

5.1	Biologiya darslari. Biologiya o'qitishning tashkiliy shakllari.	2
5.2	Fan darslarining strukturasi. Biologiyani o'qitishni rejalashtirish.	2
5.3	O'quvchi, talabalar bilimni nazorat qilish yullari va shakllari. Biologiya o'qitish shakllarining ta'lim-tarbiyaga ta'siri.	2
6	Amaliy va laboratoriya ishlarni uyushtirish.	
6.1	Laboratoriya ishlarni tayyorlash va uyushtirish. O'tkazish metodikasi.	2
6.2	Amaliy ishlarni tayyorlashda o'qituvchi tomonidan olib boriladigan ishlari.	2
7	Biologiyadan sinfdan tashkari ishlar. Ekskursiyalar.	
7.1	O'quvchilarning uy vazifalari, ularning turlari, ularga kuyiladigan talablar, xajmi. Uy vazifalarning samaraliligi.	2
7.2	Darsdan tashkari ishlar va ularning urni. Darsdan tashkari ishlarning xilma-xilligi: yozgi vazifalar, fenologik kuzatish, kabinet va tirik tabiat burchagidagi ishlar.	2
7.3	Sinfdan tashkari ishlar va ularning shakllari: individual, guruxli va ommaviy. Individual ishlar: sinfdan tashkari o'qish, tajriba, kuzatish, referat tayyorlash, ko'rgazmali qurollar tayyorlash. Guruxli ishlar.	2
8	Biologiyaning moddiy bazasi	
8.1	Biologiya kabineti. Uning jixozlanishi. Kurgazmali kurollar shakllari va xilma-xilligi. Asosiy o'qitish vositalari: real va verbal. Kushimcha o'qitish vositalari: o'qitish texnik vositalari, laboratoriya jixozlari, ularning tavsifi.	2
8.2	Ko'rgazmali qurollar klassifikatsiyasi va tavsifi. Tirik tabiat burchagi va u yerda o'tkaziladigan ishlar. O'quvchilarni faolligi. Tirik tabiat burchagi va tarbiya asoslari. O'quv - tajriba uchastkasi. Uchastkada o'tkaziladigan ishlar.	2
9	Biologiya o'qitishda yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini kullash.	
9.1	Biologiya o'qitishda yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llash. Biologiyani o'qitishda ananaviy va noananaviy darslar.	2
9.2	Yangi pedagogik texnologiyalarning turlari va ularning o'ziga xosligi. O'zbekiston Respublikasi olim-metodistlarning bu soxada qilgan ishlari. Didaktik o'yinli darslarning o'ziga xos xususiyatlari.	2
9.3	Syujetli-rolli o'yinlar. Konferentsiya darslari. Muammoli va modulli ta'lim texnologiyalari va ularning dars samaradorligini oshirishdagi o'rni.	2
9.4	Xamkorlikda o'qitish ta'lim texnologiyalari va ulardan foydalanish.	2

	Biologiya darslarida axborot texnologiyalaridan foydalanish. O'qitish natijalarini nazorat qilish.	
	Jami	44

Amaliy mashg'ulotlari mazmuni

1- mavzu. Kirish. "Biologiyani o'qitish metodikasi" faniga kirishi.

Biologiyani o'qitish metodikasi predmeti, o'rganish ob'ekta, maqsadi va vazifasi. Biologiya o'qitish uslubiyotining ilmiy-tadqiqot metodlari.

Biologiya o'qitish shakllari. O'rta va maxsus ta'lim muassasalarida biologiya fanlarining isloxoti.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

2 - mavzu. Biologik ta'limning roli. Biologiya o'qitishning asosiy didaktik tamoyillari. Nazariy va amaliy bilimlarni tarbiya elementlari orasidagi bog'lanishlari. Biologik ta'lim tuzilishining didaktik umumpedagogik printsiplari: ilmiylik, tizimliqlik, nazariya va amaliyot birligi, ta'limning faolligi, kurgazmaliyligi.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

3-mavzu. SHark uyg'onish davri va ta'lim-tarbiya masalalari.

Jadidchilik xarakatida ta'lim va tarbiya. Shark uyg'onish davri va ta'lim-tarbiya masalalari. Jadidchilik xarakatida ta'lim va tarbiya. Xozirgi zamon biologiya o'qitish metodikasida ishlayotgan olimlarning fanning rivojiga qo'shgan xissalari. O'zbekiston Respublikasi olim - metodistlarning biologiya o'qitish uslubiyoti fanidagi yutuklari, qilingan kashfiyotlar va metodik qo'llanmalar.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

4-mavzu. Biologiya fanlarining strukturasi va biologik tushunchalarni shakllantirish. Biologiya fanlarining strukturasi va biologik tushunchalarni shakllantirish. Biologiya predmetlarining strukturasi, tuzilishi, asosiy mazmuni va bilimlar tizimi. O'rta maktab, kollej, litseylarda kullaniladigan darsliklar, o'quv-metodik qo'llanmalar bilan tanishuv. O'quvchilarni mexnat faoliyatiga tayyorlash va ularni o'tkazish. Olingan nazariy bilimlardagi biologik tushunchalarni rivojlantirish. Talabalarda atama va tushunchalarni shakllantirish boskichlari. Biologik tushunchalarni rivojlantirish nazariyasi. Biologik tushunchalar va ularning klassifikatsiyasi. Umumiy va xususiy tushunchalar, oddiy va murakkab tushunchalar, maxsus va lokal tushunchalar. Tushunchalarni shakllantirish

etaplari. Biologiya kurslarida biologik tushunchalarni shakllantirish. Kasbiy fanlarni o'qitish uslubiyoti. Biologiya darslarini tashkil etish uslubiyoti.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

5 - mavzu. Biologiya o'qitish metodlari va ularning klassifikatsiyasi. Biologiya o'qitish metodlari va ularning klassifikatsiyasi. Og'zaki metodlar va ularning shakllari: suxbat, tushuntirish, xikoya, ma'ruza, seminar. Metodlarni qo'llashning metodik tavsiyalari. Ko'rgazmali, amaliy metodlar va ularning uziga xosligi. Kuzatish, tajriba va eksperimentlarni utkazishda metodik ko'rsatmalar. Interfaol metodlar xakida tushunchalar. Mustakil ishlash metodlari.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

6-mavzu. Biologiya darslari. Biologiya darslari. Biologiya o'qitishning tashkiliy shakllari. Biologiya darslari. Fan darslarining strukturasi. Biologiyani o'qitishni rejalashtirish. O'quvchi, talabalar bilimni nazorat qilish yullari va shakllari. Biologiya o'qitish shakllarining ta'lim-tarbiyaga ta'siri.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

7-mavzu. Amaliy va laboratoriya ishlarni uyushtirish. Amaliy va laboratoriya ishlarni uyushtirish. Laboratoriya ishlarni tayyorlash va uyushtirish. O'tkazish metodikasi. Amaliy ishlarni tayyorlashda o'qituvchi tomonidan olib boriladigan ishlari.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

8-mavzu. Biologiyadan sinfdan tashkari ishlar. Ekskursiyalar.

O'quvchilarning uy vazifalari, ularning turlari, ularga kuyiladigan talablar, xajmi. Uy vazifalarning samaraliligi. Darsdan tashkari ishlar va ularning urni. Darsdan tashkari ishlarning xilma-xilligi: yozgi vazifalar, fenologik kuzatish, kabinet va tirik tabiat burchagidagi ishlar. Sinfdan tashkari ishlar va ularning shakllari: individual, guruxli va ommaviy. Individual ishlar: sinfdan tashkari o'qish, tajriba, kuzatish, referat tayyorlash, ko'rgazmali qurollar tayyorlash. Guruxli ishlar. Biologik to'garakning ishini yulga kuyish. Fakultativ darslar. Ommaviy ishlar: ma'ruza, kechalar, konferentsiya, kurgazmalar.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

9-mavzu. Biologiyaning moddiy bazasi

Biologiya o'qitishning moddiy bazasi. Biologiya kabinet. Uning jixozlanishi. Kurgazmali kurollar shakllari va xilma-xilligi. Asosiy o'qitish vositalari: real va verbal. Kushimcha o'qitish vositalari: o'qitish texnik vositalari,

laboratoriya jixozlari, ularning tavsifi. Ko'rgazmali qurollar klassifikatsiyasi va tavsifi. Tirik tabiat burchagi va u yerda o'

tkaziladigan ishlar. O'quvchilarni faolligi. Tirik tabiat burchagi va tarbiya asoslari. O'quv - tajriba uchastkasi. Uchastkada o'tkaziladigan ishlar.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

10-mavzu. Biologiya o'qitishda yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini kullash.

Biologiya o'qitishda yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llash. Biologiyani o'qitishda ananaviy va noananaviy darslar. Yangi pedagogik texnologiyalarning turlari va ularning o'ziga xosligi. O'zbekiston Respublikasi olim-metodistlarning bu soxada qilgan ishlari. Didaktik o'yinli darslarning o'ziga xos xususiyatlari. Syujetli-rolli o'yinlar. Konferentsiya darslari. Muammoli va modulli ta'lim texnologiyalari va ularning dars samaradorligini oshirishdagi o'rni. Xamkorlikda o'qitish ta'lim texnologiyalari va ulardan foydalanish. Biologiya darslarida axborot texnologiyalaridan foydalanish. O'qitish natijalarini nazorat qilish.

Adabiyotlar: A 2, A 3, A 4, Q 9, 10, Q 11, Q 12, Q 13, Q 14

“Biologiya” ta'lim yo'nalishi o'quv rejasiga ko'ra “Biologiya o'qitish metodikasi” fani bo'yicha seminar mashg'ulotlari va laboratoriya mashg'ulotlari o'tkazilishi rejalashtirilmagan.

1. „Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi”, „Ta'lim tog'risida” gi Qonun. Biologiyadan Davlat ta'lim standarti o'quv dasturi.
2. Uzluksiz ta'lim tizimida biologiya fanlarini o'qitishda oliy va o'rta maxsus, kasb-xunar ta'lim muassasalari pedagoglariga qo'yiladigon talablar.
3. Maktab biologiya fanlari bo'yicha tavsiya qilingan darslik, o'quv-uslubiy qo'llanmalarini ko'rib chiqish va taxlil etish. Maktab biologiya fanlari bo'yicha yillik va taqvimiy ish rejalarini tuzish. Darsning texnologik xaritasini tuzish.
4. CHet el o'rta va oliy ta'lim tajribalarini o'rganish.
5. Biologiya o'qitishda ta'lim vositalari . Dars jarayonini optimallashtirish va intensivlash uchun texnik vositalardan foydalanish. Tarqatma material tayyorlash va ular bilan ishlash.

6. Taʼlim turlari: anʼanaviy, noanaviy. Innovatsion taʼlim texnologiyalari.
7. Oʻquvchi, talabalarning bilimlarini xolisona baxolash reyting-nazorat tizimi. Yozma, test, ogʻzaki nazoratlaridan foydalanish samaradorligi.
8. Botanika fanining mavzulari boʻyicha darslarni oʻtkazish. Darslarni kuzatish va taxlil etish.
9. Zoologiya fani mavzular boʻyicha darslarni oʻtkazish. Darslarni kuzatish va taxlil etish.
10. Odam va uning salomatligi fanining mavzulari boʻyicha darslarni oʻtkazish. Darslarni kuzatish va taxlil etish.
11. Biologiya (9 sinf) fanning mavzulari boʻyicha darslarni oʻtkazish. Darslarni kuzatish va taxlil etish.
12. Biologiya (10 sinf) fanning mavzulari boʻyicha darslarni oʻtkazish. Darslarni kuzatish va taxlil etish.
13. Biologiya (11 sinf) fanning mavzulari boʻyicha darslarni oʻtkazish. Darslarni kuzatish va taxlil etish.

4. Mustaqil ishni tashkil etishning shakli va mazmuni

№	Mavzular nomi	Soatlar
1	Kirish.	2
2	Biologik taʼlimning roli.	6
3	SHark uygʻonish davri va taʼlim-tarbiya masalalari. Jadid chilik xarakatida taʼlim va tarbiya.	8
4	Biologiya fanlarining strukturasi va biologik tushunchalarni shakllantirish.	8
5	Biologiya oʻqitish metodlari va ularning klassifikatsiyasi.	8
6	Biologiya darslari.	8
7	Amaliy va laboratoriya ishlarni uyushtirish.	8
8	Biologiyadan sinfdan tashkari ishlar. Ekskursiyalar.	8
9	Biologiyaning moddiy bazasi	8
10	Biologiya oʻqitishda yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini kullash.	8
		72

Mustaqil talim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Maktab o'quv rejasidagi biologik ta'limning o'ziga xos tomonlari.
2. Maktab tajriba uchastkalarida sinfdan tashqari ishlarni rejalashtirish yo'llari.
3. Ilg'or inovator- pedagoglarning ish tajribasini o'rganish.
4. Ta'lim to'g'risidagi davlat qonunlarini va ko'rsatmalarini o'rganish.
5. Biologiya darslarida noan'anaviy usullarni qo'llash metodologiyasi.
6. Texnik vositalardan foydalanish.
7. Biologiya va ekalogiyadan ommaviy tadbirlar o'tkazish.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

“Biologiya” ta'lim yo'nalishi o'quv rejasiga ko'ra “Biologiya o'qitish metodikasi” fani bo'yicha kurs ishini bajarilishi ko'zda tutilmagan.

5. Fan bo'yicha talabalar bilimni baholash va nazorat qilish mezonlari

Fanning o'quv yuklamasi

№	Mashg'ulot turi	Ajratilgan soat		Jami
		6-semestr		
1	Ma'ruza	28		28
2	Amaliy	44		44
3	Seminar	-		-
4	Laboratoriya	-		-
5	Mus.ish	72		72
	Jami	144		144

Reyting tizimi asosida baholash mezonlari

Soatlar			Joriy baholash						Oraliq baholash						30 ball Ya B
			Seminar			Mustaqil			Ma'ruza			Mustaqil			
Ma'ruza	Amaliy	Mustaqil	Soni	Ball	Jami	Soni	Ball	Jami	Soni	Ball	Jami	Soni	Ball	Jami	Turi
28	44	72	2	12+1 3	25	1	10	10	1	25	25	1	10	10	Yozma

NAZORAT TURLARINI O`TKAZISH TARTIBI

1. Joriy nazoratni o`tkazish tartibi:

Ushbu nazorat turi auditoriyada akademik guruhning barcha talabalari ishtirokida quyidagi shakllarda o`tkaziladi:

- uy vazifasini tekshirish;
- amaliy mashg`ulotlarini tekshirish;
- test sinovlarini o`tkazish;
- nazorat ishlarini o`tkazish;
- og`zaki so`rov.

2. Oraliq nazoratni o`tkazish tartibi:

Ushbu nazorat turi auditoriyada potokyoki akademik guruhdagi barcha talabalar ishtirokida quyidagi shakllarda o`tkaziladi:

- kollokvium;
- og`zaki so`rov;
- test sinovlari o`tkazish;
- yozma ish.

3. Yakuniy nazoratni o`tkazish tartibi:

Ushbu nazorat turi auditoriyada potok yoki akademik guruhning barcha talabalari ishtirokida “Yozma ish” tartibida o`tkaziladi. Jami variantlar soni 30 ta. Har bir variant 3 ta nazariy savoldan iborat.

“Biologiya o`qitish metodikasi” fanidan talabalar bilimni reyting tizimi asosida baholash mezoni.

“Biologiya o`qitish metodikasi” fani bo`yicha reyting jadvallari, nazorat turi, shakli, soni hamda har bir nazoratga ajratilgan maksimal ball, shuningdek joriy va oraliq nazoratlarining saralash ballari haqidagi ma`lumotlar fan bo`yicha birinchi mashg`ulotda talabalarga e`lon qilinadi.

Talabaning bilim saviyasi, ko`nikma va malakalarini nazorat qilishning reyting tizimi asosida talabaning fan bo`yicha o`zlashtirish darajasi ballar orqali ifodalanadi.

“Biologiya o`qitish metodikasi” fani bo`yicha talabalarning semester davomidagi o`zlashtirish ko`rsatkichi maksimal 100 ballik tizimda baholanadi.

Ya.N.-30 ball, qolgan 70 ball esa J.N.-35 ball va O.N.-35 ball qilib taqsimlanadi.

Talabaniing “Biologiya o’qitish metodikasi” fani bo’yicha o’zlashtirish ko’rsatkichi quyidagi mezonlar asosida baholanadi

Baholash usullari	Yozma ishlar, og`zaki so`rovlar, ekspres testlar prezentasiyalar
Baholash mezonlari	<p>86-100 ball “a`lo”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biologiya o’qitish metodikasi faniga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to`la izlashtira olish; • xulosa va qaror qabul qila olish; • ijodiy fikrlay olish; • mustaqil mushohada yurita bilish; • mavzular mohiyatini to’la bilishi va aytib bera olish; • olingan bilim asosida amaliy yoki laboratoriya ishini mustaqil bajara olishi va olingan natijani taxlil qila olishi; • boy uslubiy tasavvur va fikrlashga ega bo’lish va fanga oid termin va tushunchalarni izohlay olish.
	<p>71-85 ball “yaxshi”</p> <ul style="list-style-type: none"> • mustaqil mushohada yurita olish; • auditoriyada olgan bilimlarini amalda qo’llay ola bilish; • olingan bilim asosida amaliy yoki laboratoriya ishini mustaqil bajara olishi va olingan natijani taxlil qila olishi; • mavzular mohiyatini bilish, aytib berish va fanga oid termin va tushunchalarni izohlay olish.
	<p>55-70 ball “qoniqarli”</p> <ul style="list-style-type: none"> • auditoriyada olgan bilimlarini amalda qo’llay ola bilish; • uslubiy xolatlar mohiyatini tushuntirish; • mavzular mohiyatini bilish, aytib berish; • Biologiya o’qitish metodikasi faniga oid termin va tushunchalarni izoxlash olish;
	<p>0-54 ball “qoniqarsiz”</p> <ul style="list-style-type: none"> • uslubiy xolatlar mohiyatini tushunib yetmaslik; • geometrik yashash metodlari fani bo’yicha aniq tasavvurga aga bo`lmaslik; • Biologiya o’qitish metodikasi faniga oid termin va tushunchalarni izohlay bilmaslik.

Talabalar JN dan to'playdigan ballarning mezonlari

№	Ko'rsatkichlar	JN ballari	
		Maks	O'zgarish oralig'i
1	Darslarga qatnashganlik va o'zlashtirishi darajasi. Amaliy mashg'ulotlardagi faolligi, amaliy mashg'ulot daftarlarining yuritilishi va holati	10	0-10
2	Mustaqil ta'lim topshiriqlarining o'z vaqtida va sifatli bajarilishi. Mavzular bo'yicha uy vazifalarini bajarilish va o'zlashtirishi darajasi.	10	0-10
3	Og'zaki savol-javoblar va kollokvium natijalari bo'yicha	15	0-15
Jami JN ballari		35	0-35

Talabalar ON dan to'playdigan ballarning mezonlari

№	Ko'rsatkichlar	ON ballari	
		maks	O'zgarish oraligi
1	Darslarga qatnashganlik darajasi. Ma'ruza darslaridagi faolligi, konspekt daftarlarining yuritilishi va to'ligligi.	10	0-10
2	Talabalarning mustaqil ta'lim topshiriqlarini o'z vaqtida va sifatli bajarishi va o'zlashtirish.	5	0-5
3	Test natijalari bo'yicha	20	0-20
Jami ON ballari		35	0-35

Yakuniy nazorat "Yozma ish" shaklida o'tkazilishi belgilanganligi uchun u maksimal 30 ballik tizimda o'tkaziladi.

Yakuniy nazoratda "Yozma ish" shaklida o'kazish bo'yicha baholash mezoni

Sinov 25 variantli usulda o'tkaziladi. Har bir variant 5 ta savoldan iborat. Xar bir savolga javob 0 - 6 ball oralig'ida baholanadi. Talaba maksimal 30 ball to'plashi mumkin. Yozma ish bo'yicha umumiy o'zlashtirish ko'rsatkichini aniqlash uchun variantda berilgan savollarga yozilgan javoblarga qo'yilgan o'zlashtirish ballari qo'shiladi va yig'indi talabaning yakuniy nazorat bo'yicha o'zlashtirish bali hisoblanadi.

6. Foydalanilgan adabiyotlar

1. Кадрлар тайёрлаш миллий дастури. Тошкент, 1997 й.
2. Каримов И.А. Юксак маънавият-енгилмас куч. -Т.:Узбекистон, 2008
3. А.Т.Гофуров, Ж.О.Толипова, С.С.Файзуллаев, И.Т.Азимов,Б. Ахмадалиева. Биологияни ўқитишнинг умумий методикаси. Т., 2005, 1516.
4. Педагогика. Под редакцией академика С.А.Смирнова. М., 2001.

Kushimcha adabiyotlar

5. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халкимиз билан бирга курашимиз. Тошкент, Узбекистон нашриёти, 2017.
6. Мирзиёев Ш.М. Қрнун устуворлигн ва инсон манфаатларини таъминлаш-юрт тараккиёти ва халқ фаровонлиш ининг гарови. Тошкент, Узбекистон нашриёти, 2017.
7. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон. демократик Узбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Тошкент, Узбекистон нашриёти, 2016.
8. Мирзиёев Ш.М. Танкидий тахлил, катъий тартнб-интизом ва шахеий жавобгарлик- хар бир рахбар фаолиятининг кундалик коидаси булиши керак. Тошкент, Узбекистон нашриёти, 2017.
9. Азизходжаева Н.Н. Педагогик технологиялар ва педагогик махорат. Тошкент, 2006 й.
10. Ж.О.Толипова, А.Т.Гафуров. Биология таълими технологиялари. Тошкент, 2002 й.
11. Ж.Толипова ва бошқалар. Ботаника. 5-6 синфлар. Методик кулланма. Тошкент, 2003 й.
12. Толипов У.1С, Усмонбоева М. Педагогик технологияларнинг татбикий асослари. Укув кулланма. Тошкент, "Фан", 2006.
13. Ж.Толипова, А.Т.Гафуров. Биология ўқитиш методикаси. Методик кулланма. Академик лицей ва коллежлари учун. Тошкент, 2004 й.
14. И.Пономарева ва бошқ. Биология ўқитишнинг умумий методикаси Москва, 2003 й.
15. Ж.О.Толипова. Педагогик технологиялар-дустона мухит яратиш омили. Юнисефнинг Узбекистондаги ваколатхонаси. Тошкент, 2005

Internet saytlari:

1. [www. referat. ru](http://www.referat.ru)
2. [www. bankreferatov. com](http://www.bankreferatov.com)
3. [http: *112* balla. ru /](http://112balla.ru/)
4. [http: // subscribe, ru / archive / science.biochemistry / 200107 / 11080550.html](http://subscribe.ru/archive/science.biochemistry/200107/11080550.html)